

ACADEMIA DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI
SECȚIA ȘTIINȚE ALE VIEȚII

ACADEMY OF SCIENCES
OF MOLDOVA
SECTION LIFE SCIENCES

Bd. Ștefan cel Mare 1
MD-2001, Chișinău, Republica Moldova
Tel/Fax: /373-22/ 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57

E-mail: ssv.asm.md@gmail.com,
sectiamed@asm.md, ssagricola@rambler.ru

Ștefan cel Mare Ave., 1
MD-2001 Chisinau, Republic of Moldova
Tel/Fax: /373-22/ 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57

E-mail: ssv.academia@gmail.com,
sectiamed@asm.md, ssagricola@rambler.ru

AVIZUL CONSULTATIV AL SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIEȚII A AȘM

asupra raportului științific din cadrul Programului de Stat 20.80009.7007.08 "Modelarea spațio-temporală a factorilor abiotici de mediu pentru estimarea stabilității ecologice a peisajelor", director de proiect: dr. **BEJAN Iurii** Prioritatea III. Mediul și schimbări climatice, Institutul de Ecologie și Geografie, Universitatea de Stat din Moldova pentru anii 2020 - 2023, perfectat în baza audierii raportului și a concluziilor experților confidențiali (Adunarea Generală a Secției Nr.2 din 26 februarie 2024)

1. Atingerea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect în corelare cu cele obținute după implementarea proiectului

Scopul, obiectivele și rezultatele declarate în propunerea de proiect corelează cu rezultatele obținute după implementarea proiectului. Obiectivele proiectului au urmărit cartografierea (modelarea temporală) a componentelor de mediu în baza Sistemelor Informaționale Geografice; determinarea schimbărilor posibile în componentele de mediu (relief, climă, ape, soluri, peisaje), cauzate de ritmul accelerat de modificare; evidențierea arealelor cu riscuri naturale; identificarea zonelor vulnerabile la schimbările climatice cu evidențierea impactului acestora asupra diverselor sectoare economice; evidențierea arealelor cu stabilitate și instabilitate ecologică a peisajelor. Elaborarea bazelor de date pe straturi informaționale (relief, climă, ape, soluri, peisaje) divizate în diferite intervale de timp, a scos în evidență starea actuală a componentelor de mediu determinată de ritmul accelerat al schimbărilor climatice. S-a constatat o deformare a normelor climatice intervenite în cadrul regimului termic și pluviometric și în legătură cu aceasta o schimbare substanțială în structura extremelor climatice.

2. Diseminarea rezultatelor obținute

Rezultatele proiectului au fost prezentate și diseminate la conferințe internaționale, simpozioane științifice internaționale și în mass-media. Există lucrări publicate în bazele de date Web of Science și SCOPUS, însă lipsesc publicațiile cu factor de impact. În cadrul proiectului au fost publicate circa 220 de lucrări științifice, dintre care, conform listei anexate, monografiile naționale – 17; articole în reviste științifice din bazele de date Web of Science și SCOPUS (cu indicarea factorului de impact IF) – 27.

Obiecții: În realizarea raportului final, nu s-au corectat publicațiile preluate din rapoartele anterioare pe ani, acestea fiind catalogate ca fiind în curs de tipar.

3. Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute (brevete de invenție, alte forme de proprietate intelectuală, materializarea rezultatelor, perspective de implementare

Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute este reflectată prin Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului. Pe parcursul anilor 2020-2023 au fost realizate 9 acte de implementare ale rezultatelor proiectului. Au fost editate, conform raportului, 6 monografii (din care 1 este în tipar) și 3 Atlase (din care 2 sunt în tipar). Rezultatele proiectului au fost apreciate cu 12 premii, medalii, titluri.

4. Participarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat.

Ponderea tinerilor în cadrul echipei de cercetare a constituit 44 %. Au fost susținute 4 teze de doctor în științe ale mediului.

Punctajul mediu acordat: 29,1

Concluzii și recomandări:

Scopul și obiectivele declarate în cadrul proiectului au fost atinse în totalitate. Rezultatele obținute sunt de mare valoare teoretică și aplicativă, cu relevanță socio-economică în domeniul monitorizării și asigurării stabilității ecosistemelor, în condițiile modificărilor antropice și climatice. A fost realizată o clasificare a peisajelor, ce se bazează pe o metodologie internațională, obținându-se 17 categorii distincte. S-a constatat că cele mai afectate și supuse riscului de manifestare a perioadelor de uscăciune și secetei sunt raioanele de sud (în special Ștefan-Vodă, Căușeni și UTA Găgăuzia), unde se înregistrează și cele mai instabile cantități ale precipitațiilor. Temperatura medie anuală în perioada 1991-2020 a crescut cu 0,6 grade față de perioada 1981-2010. Cantitatea medie multianuală pentru aceleași intervale s-a modificat cu 8,5 mm. Rezultatele științifice obținute au fost consemnate prin 43 de acte de implementare, circa 220 de publicații, inclusiv 27 în reviste Web of Science și diseminate la numeroase conferințe și simpozioane internaționale (peste hotare).

Se propune calificativul general: Foarte bine

Raport aprobat

Conducător al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Eva Gudumac

Secretar Științific al Secției
Dr.

Gabriela Romanciuc